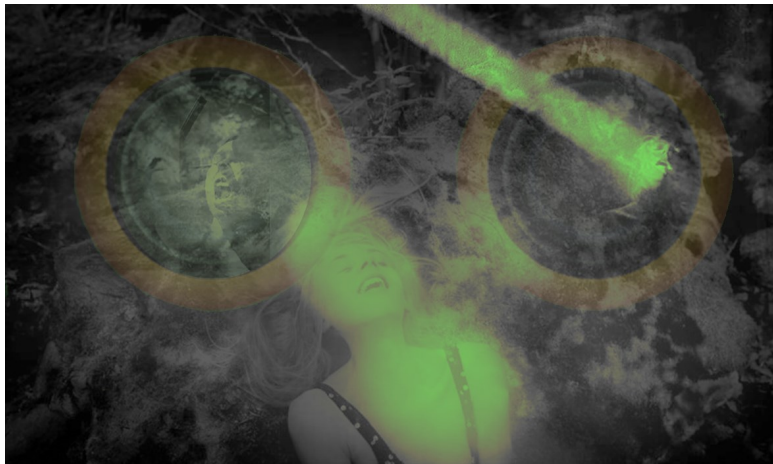

Un monstre a casa

LIBRES NARRATIVA / 12 FEBRER, 2019

Si el «domèstic macabre» fos un subgènere, Rachel Ingalls en seria un dels referents. Si s'hi mesclés cert gust per la sèrie B i el *pulp*, ja podria plantar bandera. La bostoniana, que als vint-i-cinc anys va deixar el seu país per instal·lar-se al Regne Unit, és pràcticament una desconeguda a casa nostra i a totes les cases. Costa saber què li ha jugat en contra: el joc entre quotidianitat i fantasia o l'extensió poc comercial de les seves obres, per exemple —les novel·les curtes o els contes llargs tenen el mateix mal fat que els migmetratges. Edhasa l'havia publicat fa anys, però ara les seves edicions només es troben a llibreries de vell o als gegants d'Internet. Ara, suposem que gràcies a l'impuls de la reedició estatunidenca de New Directions, l'editorial minúscula recupera el seu gran clàssic: *La senyora Caliban*.

La senyora Caliban és la Dorothy Caliban, una mestressa de casa suburbial i deprimida que coneix —perquè irromp a la seva cuina— en Larry, un monstre de dos metres d'alt i aspecte de granota. Segrestada del seu hàbitat marí, la pobra criatura ha escapat de l'Institut d'Investigació Oceanogràfica i busca una ànima caritativa que l'ajudi. La Dorothy és aquesta ànima. Se li va morir un fill, i el marit, en Fred, fa temps que dorm en una altra habitació. Entre la Dorothy i en Larry sorgirà l'amor, o una cosa que s'hi assembla. Partint d'aquí i sense arribar a les cent cinquanta pàgines —es llegeix en una tarda, i això no és una crítica negativa—, l'obra planteja una anàlisi original i ambigua sobre l'alteritat.

El títol de l'obra —*Mrs. Caliban* en la versió original— fa referència a un personatge de *La tempesta* de Shakespeare, un ésser d'aspecte salvatge esclavitzat pel protagonista de l'obra, Prósper. El més evident seria fer el símil entre el monstre d'Ingalls i el de Shakespeare: en Larry seria una versió del Caliban shakespearí, tot ell fet d'instincts, tolit per les injustícies dels humans, i la Dorothy —la seva *mistress*— se'ns presentaria com la seva dona. Una altra opció seria teixir el símil entre ella i Caliban, cosa que posaria èmfasi en la condició subalterna de les dones, esclavitzades per les imposicions del patriarcat —un símil televisiu en seria la Betty Draper disparant coloms des del jardí de casa. Dorothy se'ns presenta de bon principi com la *muller de*, perquè la novel·la no es titula *Dorothy* ni *Dorothy Caliban*. El títol ja planteja la dinàmica principal de l'obra: teixir símls entre el monstre Larry i la dona Dorothy, veure com els seus problemes convergeixen i com s'allunyen. Cal avisar que *La senyora Caliban* té dosis altes d'humor negre, però també un rerefons amb poc espai per a la compassió o l'optimisme.

Trobar-se un monstre de dos metres a la porta mosquitera de la cuina no suposa un gran ensurt per a la Dorothy. Ràpidament, en Larry s'installa a l'habitació de convidats sense

que el marit se n'assabenti. Quan en Fred marxa a treballar, comença la festa: en Larry i ella cuinen junts, miren pel·lícules, surten a passejar, follen per tots els racons. A la Dorothy, aquest idiïli li retorna la joia de viure. El lector no triga a entendre que la situació és insostenible: fins quan durarà aquesta felicitat? Fins a quin punt és real?

La riquesa de *La senyora Caliban* rau en el seu joc amb l'ambigüitat: és admirable la manera com Ingalls planteja tants interrogants en tan poques pàgines i com s'allunya sinuosament de respostes, lliçons i categoritzacions. De fet, la mateixa trama es posa en dubte. Al principi de la novel·la, la Dorothy sent frases a la ràdio que no poden ser reals, els locutors li parlen només a ella («No et preocupis, Dorothy, esclar que tindràs una altra criatura. Només cal que et relaxis i deixis de preocupar-te'n. Garantit»). L'anunci sobre el monstre que ha escapat de l'Institut d'Investigació Oceanogràfica surt del mateix aparell. Ingalls deixa anar pistes que ens conviden a creure que tot plegat és un deliri, una estratègia de fugida, però tampoc n'hi ha prou evidències. Això sí, la distància entre el narrador i el lector és prou gran com perquè qüestionem el judici de la protagonista. El monstre existeix? Si existeix, és realment bo? O ella està tan engegada per l'amor que no pot veure que és sanguinari? S'està aprofitant d'ella? O ella s'està aprofitant d'ell? Podria ser que el monstre fos una representació de l'instint animal d'ella, dels seus desitjos de matar i de morir?

En paral·lel a aquest joc, Ingalls construeix ponts entre la Dorothy i en Larry: la dona alienada s'identifica amb el mascle monstre —què passaria si la dona alienada, a més a més, també fos monstre: aquest és un terreny que Ingalls no explora. Quan ell apareix a la seva cuina i li demana ajuda, ella diu: «Necessites ajuda, Déu meu, ai Déu meu, que necessites ajuda? Tu necessites ajuda i jo també». A partir d'aquí, la creació d'una identitat comuna en el sentit de l'amor romàntic («Ara que has vingut tu, tot està bé») es mescla amb certa complicitat en l'alienació. Un vespre, a la platja, en Larry explica:

«Saps, és fantàstic veure un altre món. És completament diferent de qualsevol cosa que t'hagi passat mai pel cap. I tot hi quadra. No t'ho podries haver imaginat, però d'alguna manera tot sembla que funciona i tot està relacionat, fins la part més petita. Menys jo.»

En l'opinió de la Dorothy, que els lectors ens empassem perquè domina la focalització de l'obra, la dona i el monstre comparteixen la sensació de no pertànyer enlloc i la de ser considerats éssers de segona allà on viuen. Quan en Larry li explica que a l'Institut d'Investigació Oceanogràfica van abusar d'ell, ella no se sorprèn: «No els agradaves i et van tractar d'una manera vergonyosa. Volien una excusa. Durant segles la gent com aquesta deien que les dones no teníem ànima. I gairebé tothom encara ho creu. És el mateix».

És exactament el mateix, però? La novel·la també planteja aquesta pregunta, i la deixa oberta. Els conflictes del monstre tenen paral·lelismes amb la figura de l'immigrant i Hegal: ha d'amagar-se, és tremendament discriminat i criminalitzat i, quan es planteja retornar a la seva pàtria marítima via golf de Mèxic, veu que haurà de creuar la frontera nedant. Tot i que gaudeix de molts més privilegis que ell, la Dorothy s'identifica amb la seva condició subalterna i no l'esclavitzava en benefici de la seva felicitat —en aquest sentit, Sam Huber firma un article on analitza *La senyora Caliban* a la llum (majoritàriament blanca com la neu) de la segona onada de feminisme. Però la identificació de la Dorothy amb altres representacions «subalternes» és evident; a banda d'en Larry i la seva amiga Estella, l'única persona a qui realment aprecia és el senyor Mendoza, el jardiner de casa, que probablement també és immigrant de primera o segona generació. Això no s'especifica, però Ingalls té massa gust pel detall com perquè aquest cognom sigui casual.

En una carta a Daniel Handler, Ingalls deia que el que li interessa més és la narrativa: «*stories, patterns and the movement of thought*». *La senyora Caliban* és a anys llum de ser una mera novel·la d'entreteniment: Ingalls controla les idees que hi aboca i la manera com les hi aboca —amb comptagotes i en benefici del dubte. Tota l'ambivalència s'enriqueix amb una prosa senzilla i mecanogràfica, sense floritures, que iguala el tedi i el terror i genera estranyesa. Ingalls ha escrit cent cinquanta pàgines que cavalquen pel romanç, el *pulp*, el tedi suburbial, la catarsi shakespeariana i la sèrie B, amb una trama sòlida i concisa que treballa al servei de les idees i no pretén donar lliçons de res. Que hagi aconseguit fer un bon còctel amb tots aquests ingredients és motiu suficient per celebrar-ne la reedició i voler-ne més.

IRENE PUJADAS | ÚLTIMES PUBLICACIONS

(Sant Just Desvern, 1990). Grau en Humanitats i màster en Teoria de la Literatura i Literatura Comparada. Va treballar cinc anys a la revista *butxaca* i ara busca activitats per a «Barcelona Ciutat de la Literatura» i escriu a mit'ans com *La Llanca, Ara Llegim* o *Barcelona Metropolis*. És una de les editores i fundadores de la revista de creació *BRANCA*.

[Llibres](#)
[Cultura](#)
[Nosaltres](#)
[Contacte](#)

© LA LECTORA
hola@lalectora.cat

[Política de privacitat](#)
[Copyleft](#)

